

PRZYKŁADOWA PEŁNA ODPOWIEDŹ

Motyw tańca. Omów zagadnienie na podstawie *Wesela* Stanisława Wyspiańskiego. W swojej odpowiedzi uwzględnij również wybrany kontekst.

LEKTURA BAZOWA

Stanisław Wyspiański, *Wesele*

EPOKA

Młoda Polska

CZAS WYPOWIEDZI

ok. 5 min

OPRACOWANIE

nauczyciele Odrabiamy

ZESKANUJ TELEFONEM ALBO KLIKNIJ

Kursy maturalne

Pakiet 10 kursów do matury 2027 od Odrabiamy.pl.

Przećwicz to pytanie

Darmowy symulator matury ustnej. Ocena wg kryteriów CKE.

Posłuchaj

Darmowy kurs z opracowaniem pytań jawnych 2027.

JAK Z TEGO KORZYSTAĆ

To gotowa wypowiedź, taka jak na egzaminie. Etykiety na marginesie pokazują, z jakich kroków się składa. Nie ucz się jej na pamięć: zbuduj własną według tego samego planu, a potem sprawdź się w symulatorze (kod QR „Przećwicz to pytanie” wyżej).

TEZA

wstęp, który od razu mówi, co będziesz udowadniać

Taniec, kojarzony zazwyczaj z przyjemnością i odpoczynkiem, odgrywa w literaturze szczególnie ważną rolę. W większości tekstów pełni funkcję symboliczną, przekazuje ukryte treści. Szkolne lektury często ukazują taniec związany z dziejami kraju i zapowiadający przyszłe losy narodu. Symboliczny sens tańca należy więc odczytywać w kontekście polskiej historii i kultury.

Z LEKTURY

sceny i postacie z lektury bazowej omówione pod tezę

Taniec w *Weselu* Wyspiańskiego ukazuje kondycję społeczeństwa. Chochał odwiedził bronowicką chatę, żeby swoją muzyką wprawić bohaterów w lunatyczny taniec. Na jego polecenie Jasiek odebrał

zebranych kosi i szable. Korowód gości kręcił się wkoło i wykonywał przy tym nic nieznaczące gesty.

Aby odczytać symboliczny sens tej sceny, trzeba odwołać się do utrwalonego w kulturze ludowej znaczenia chochoła. To słomiane okrycie roślin i krzewów (zwykle róż) chroniące przed śniegiem i mrozem. Zdejmuje się je wiosną, a ukryta pod nim roślina zakwita. Przed bronowicką chatą znajdował się właśnie taki chochoł. Trzeba też pamiętać o społecznej i politycznej sytuacji Polski w chwili powstania *Wesela*. Kraj pozostawał pod zaborami, Polacy mieli za sobą dwa nieudane powstania, a społeczeństwo było podzielone na wielu płaszczyznach. W związku z tym chocholi taniec symbolizuje bierność społeczeństwa. Nie potrafiło ono walczyć o wolność i z łatwością porzuciło marzenie o niepodległości. Polacy okazali się słabi i bezradni, o czym świadczy lunatyczne poruszanie się w takt muzyki Chochoła. Z drugiej strony chocholi taniec może symbolizować nadzieję na odzyskanie wolności. Tak jak chochoł skrywa w swoim wnętrzu różę, która na wiosnę zakwitnie, tak Polacy w odpowiednim momencie przebudzą się, odrodzą, wywalczą dla siebie niepodległość. Taniec w *Weselu* jest dla odbiorcy przestrożą, ale także wskazówką - sukces może osiągnąć jedynie zjednoczona wspólnota. Ciągłe spory doprowadzają do klęski.

KONTEKST

drugi tekst lub zjawisko,
zestawione z lekturą

Jednoznacznie pozytywny wydźwięk ma natomiast taniec w *Panu Tadeuszu* Adama Mickiewicza. W XII księdze (w czasie uczty zaręczynowej) bohaterowie zgromadzili się, żeby zatańczyć poloneza. Wybór tańca nie jest przypadkowy. Na jego związek z narodem wskazuje już sama nazwa - francuski przymiotnik polonaise oznacza właśnie 'polski'. Ten tradycyjny dworski taniec podkreśla patriotyczne przesłanie utworu - Polacy muszą się zjednoczyć, żeby odzyskać wolność. Jednocześnie Mickiewicz uwypukla wartość tradycji - Podkomorzy był ostatnim, co tak poloneza wodzi. Sędzia wyraźnie oświadczył, że przywiązanie ludu do obyczajów jest niezwykle cenne - nalegał, żeby wytworną orkiestrę zastąpić wiejską kapelą, bo przy prostej muzyce wszyscy chętnie się bawią. Mickiewicz ukazuje więc przemijającą epokę, a jednocześnie zapowiada nadejście zmian. Zachęca do tego, by zawalczyć o przyszłość, nie zapominając o przeszłości, czyli szlacheckich tradycjach i kulturze.

W tej wizji istotną rolę odgrywa również stary Żyd - Jankiel cieszący się wśród zebranych ogromnym szacunkiem. Jego gra poruszyła bohaterów do głębi. Symbolicznie przeprowadziła ich przez najważniejsze historyczne wydarzenia - m.in. konstytucję 3 maja, konfederację targowicką czy powstanie Legionów Polskich we Włoszech.

Towarzysząca tańcowi muzyka jest podniosła, przez co bohaterowie (ale i czytelnicy) mają wrażenie, że uczestniczą w czymś wyjątkowym. Jankiel przypominał niezwykłą historię narodu, żeby nie zapomnieli o niej następne pokolenia. Wierność tradycji pozwalała się zjednoczyć - mimo skomplikowanej sytuacji politycznej i wszelkich różnic międzyludzkich.

WNIOSEK

spięcie obu części i
odpowiedź na pytanie

Taniec ma więc bardzo bogatą symbolikę związaną z historią i kulturą. W *Weselu* jest z jednej strony metaforą apatii i bierności społeczeństwa, a z drugiej daje nadzieję na lepszą przyszłość, na to, że Polacy się odrodzą, a wraz z nimi ożyje idea niepodległościowa. Z kolei w *Panu Tadeuszu* taniec jest wyrazem dumy narodowej. Za jego pomocą Mickiewicz podkreśla znaczenie tradycji i wlewa w serca Polaków nadzieję na odrodzenie. W obu utworach motyw tańca nierozzerwalnie łączy się z polską historią i kulturą.